

Plenum

Måndag 18.3.2019 kl. 12.00—14.31

8. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av barnskyddslagen

Lagmotion med förslag till lag om ändring av 75 § i barnskyddslagen

Regeringens proposition RP 237/2018 rd

Lagmotion LM 86/2018 rd

Utskottets betänkande ShUB 42/2018 rd

Andra behandlingen

Talman Paula Risikko: Ärende 8 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas.

Debatt

13.21 **Seppo Kääriäinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus esittää muutettavaksi lastensuojelulakia sillä tavalla, että lapsen oikeutta hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen vahvistettaisiin ja niin ikään lastensuojelun jälkihoitoon ikärajaa jatketaan 25 vuoteen saakka. Kaikki nämä tuntuvat erittäin perustelluilta. Meidän on tehtävä kaikki voitava, että syrjäytyminen ja kaikenlainen vähäosaisuus voitaisiin tässä maassa estää. Yhdessä se kaikki on tehtävä.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä sanon pari sanaa eduskunnan ja kansanedustajan asemasta noin yleensä, jos puhemies sen sallii:

Sodanjälkeisen ajan merkittävimpiä parlamentaarikkoja oli V. J. Sukselainen, pitkäaikainen puhemies, kaksinkertainen pääministeri ja paljon muuta. Hän korosti, että eduskunnalla, siis kansanvallan pääpaikalla, on viimekätinen vastuu vähäosaisten aseman kohentamisesta ja siitä, että kukaan ei jää heitteille. Muut turvajärjestelmät saattavat pettää, mutta eduskunta on viimeinen lukko, joka ei saa pettää. Näin ajatteli V. J. Sukselainen. Hänhän oli perhe- ja eläkepolitiikkaan perusteellisesti perehtynyt sosiaalipoliitikko ja kansantalousmies.

Eduskunnan vastuulla on se, että tasavallassa osallisuus on totta jokaiselle yhdenvertaisesti. Sitä tarkoittivat ne valtiopäivänaiset ja -miehet, joiden päättäväisen työn, jopa kamppailun, ansiosta Suomen hallitusmuodoksi vahvistettiin tasavalta sata vuotta sitten, 17. päivänä heinäkuuta vuonna 1919. Toteuttaakseen tehtävänsä eduskunnan on kyettävä päätöksiin, myös vaikeisiin päätöksiin, myös ristiriitatilanteissa. Eduskunnan on kyettävä muodostamaan hallitus kohtuullisessa ajassa, ei viivytellen. Sen on huolehdittava heikoimmista, kuten äsken sanoin, ja sen on varjeltava asemaansa vallankäytön keskuspaikkana tasavaltaisessa Suomessa. Rahvaan kielellä sanottuna eduskunnan yli ei kävellä.

Historiaan perehtyneet muistavat, miten valtaoikeuksiaan reunoja myöten käyttäneet, niitä kolkutellutkin, presidentti Urho Kekkonen määritteli eduskunnan aseman. Hän sanoi,

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

että jos eduskunta ja presidentti joutuvat vastakkain, eduskunta vetää pitemmän korren, ja näin se on nykyisenkin valtiosäännön, perustuslain, puitteissa.

Onko eduskunta perustuslaissa sovitun asemansa väärsti? Sehän riippuu kansanedustajista ja vain heistä. Eduskunnan asema myös kansalaisten silmissä muotoutuu edustajien edesottamuksista ja käytöksestä, myös puheista. Perustuslain 29 §:n mukaan kansanedustaja on velvollinen toimessaan noudattamaan oikeutta ja totuutta, ja 31 §:ssä jatketaan: ”Kansanedustajan tulee esiintyä vakaasti ja arvokkaasti sekä loukkaamatta toista henkilöä.” Me olemme täällä huonoja neuvomaan toisiamme — minäkään en sitä tee, en osaa tehdä. Eheytysoikeus, puhemies ja sittemmin tasavallan presidentti Kyösti Kallio osoitti sanansa itsellensä ja edustajatovereilleen korostaessaan kauan, kauan sitten, että itse kukin kohdaltansa kantaa vastuuta eduskunnan asemasta ja arvovallasta — siis itse kukin kohdaltansa.

Yhtä tähdennän tässä: ymmärtäkäämme toisiamme. Tai kääntäen: älkäämme ymmärtäkö toisiamme ainakaan tahallaan väärin. Siitä alkaa luottamus ja yhteistyö, ja niiden varassa Suomi on eheytyneet, Suomi on pitänyt itsenäisyytensä, elinvoimaisuutensa ja uskon tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Valitan, että eksyin vähän sivuun itse asiasta, mutta kyllä se ainakin liippasi tätä agendan kohtaa. Tämä on viimeinen puheenvuoro meikäläiseltä tästä puhujakorokkeelta. Puheet on pidetty. Riittää, kun sanon kiitos. Siinä on kaikki. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Kunnioittavat kiitokset.

13.26 Sirkka-Liisa Anttila kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kääriäisen tavoin yhdyin tähän valiokunnan esitykseen, jolla kohennetaan ihan oikein ja perustellusti niiden lapsien ja nuorten asemaa, jotka on otettu huostaan.

Edustaja Kääriäisen erinomaiseen puheenvuoroon on erittäin helppo yhtyä. Sanoisin ainoastaan muutaman täydentävän sanan tältä 36 vuoden ajalta, jonka olen täällä saanut olla Suomen kansaa edustamassa:

36 vuotta sitten maailma oli täysin toisenlainen paikka. Meillä olivat rajat kiinni, rahan arvosta päätti Suomen Pankin johtokunta, ainoana sopimuksena oli EFTA-sopimus. 80-luvun loppupuolella lähdettiin rahamarkkinoita avaamaan, ja ensimmäinen suuri koettelemus omalla edustajakaudellani oli pankkikriisi. Siihen haettiin yhdessä ratkaisut, ja sen jälkeen olivat vuorossa isot haasteet liittyen Euroopan unionin jäsenyyteen.

Tällä kertaa maailma on vielä uudemmassa asennossa sen takia, että maailmassa on kolme henkilöä, jotka tällä hetkellä vaikuttavat maailman ja yhteiskuntien kehitykseen paljon enemmän kuin kukaan muu aikaisemmin. Suurvaltojen johtajat päättävät asioista, ja nyt ollaan valitettavasti etäännyttäessä aika kauas sopimuksenvaraisesta, sopimuksenmukaisesta yhteiskunnan ja maailman kehittämisjärjestelmästä. Täytyy toivoa, että siihen voitaisiin jatkossa palata, koska kuitenkin tärkeintä on se, että tulevassa kehityksessä mukana olisivat ainakin kaikki maanosat. Ja Euroopan unionihan edustaa maanosaa, johon Suomi kuuluu.

Oma kokemukseni eduskuntatyöstä ja erityisesti eduskunnasta työpaikkana on erinomainen. Täällä on erittäin avulias ja auttavainen henkilökunta, ja muistan ne ensimmäiset vuodet, kun tänne tulin. Ei ollut edustajilla perehdyttämiskoulutusta, mutta sanon kauniin kiitoksen niistä vuosista: silloin neuvottiin ja opastettiin, ja tällainenkin henkilö, joka tuli

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

taloon ilman, että koulutettiin talon toimintoihin, vähitellen pääsi jyvälle siitä, missä mennään.

Politiikka on ihmissuhdetyötä. Se on hyvää yhteistyötä ja joukkuepeliä, ja siihen kuuluvat olennaisena osana erilaiset mielipiteet. Itse peräänkuulutankin sitä, että me ymmärtäisimme toinen toisiamme enemmän ja hyväksyisimme sen tosiasian, että emme me täällä keskustelemalla toinen toistemme mielipiteitä pysty muuttamaan, mutta me pystymme yhdessä hakemaan rakentavalla tavalla sen yhteisen pienimmän nimittäjän, jonka pohjalta siten yhdessä päätöksiä tehdään. Yhteistyösuhteet kun ovat kunnossa, kokemuksesta voin sanoa, että suomalaista yhteiskuntaa voidaan rakentaa myöskin oppositiosta käsin erinomaisella tavalla. Oppositiohan on hallituksen omatunto, mutta oppositiolla on myöskin hyvin tärkeä tehtävä pitää esillä vaihtoehtoisia asioita.

Eduskunta on Suomen arvokkain foorumi, ja niin kuin täällä edustaja Kääriäinen erinomaisesti sanoi, me jokainen itse olemme vastuussa siitä, että eduskunta myöskin säilyy jatkossa Suomen arvokkaimpana foorumina, jota kansalaiset voivat ihan aidosti arvostaa. Nythän eduskuntatyötä ollaan uudistamassa, ja siitä lausun suuret kiitokset, koska meillä on tänä päivänä välineitä, joilla me voimme yhteydenpitoa kansalaisiin päin kovastikin lisätä. Toivotankin onnea sille uudistamistyölle, jossa keskeisesti myöskin Sitra on ollut mukana. Kaikkihan alkoi siitä Kansanvallan korjausliike -teoksesta, joka Sitran toimesta valmisteltiin.

Omasta puolestani kaunis kiitos 36 vuodesta — sen edessä olen nöyrä.

Puhemies Paula Risikko: Kunnioittavat kiitokset.

13.31 Tapani Tölli kesk: Arvoisa puhemies! Vähän aristelen käyttää puheenvuoroa minua huomattavasti kokeneempien parlamentaarikkojen jälkeen, mutta kun tulin pyytäneeksi, niin sen käytän. Yhdyn molempiin edellä käytettyihin puheenvuoroihin, voi sanoa kokonaisuudessaan.

Tämä esillä oleva lastensuojelulain muutos on hyvin kannatettava. Kun on kysymys lasten oikeuksista, on kysymys todella tärkeästä asiasta. Silloin kun kysymys on lasten oikeuksista, niin lapset eivät itse pysty niitä valvomaan. Aina silloin kun tarkastelemme oikeuksia rinnakkain, niin se heikomman oikeus on se vahva, ja tästä on nyt kysymys. Tämän lakiesityksen tavoitteena on, että lapsen oikeutta hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen vahvistetaan. Se on hyvin tärkeä asia. Jos joskus, niin tänä aikana tämä asia on todella merkittävä.

Lastensuojelun merkitys on korostunut, mutta tässä yhteydessä haluan ottaa esille sen, että myös meidän pitäisi tehdä toimia, jotta lastensuojelun tarve ei kasvaisi tai ei olisi niin valtava. Me hyvin perustellusti puhumme laadukkaasta varhaiskasvatuksesta ja lastensuojelusta, ja on syytä puhua ja kehittää niitä niissä tilanteissa, joissa niitä tarvitaan, mutta meidän pitäisi vahvistaa myös perheiden kykyä hoitaa oma kasvatustehtävänsä, ja se on monesti tänä aikana vaarassa ja siinä on paljon uhkatekijöitä.

En halua syyllistää ketään, mutta joskus hätkähtää, kun lukee iltapäivälehtiä ja joka viikko on merkittävä uutisaihe se, että joku perhe on hajonnut, on joku ottanut pikaeron tai vastaavaa. Siinä yhteydessä nousee aina esille se — ei siinä uutisessa, mutta tulee mieleen — että mikä on lasten kohtalo. En halua — sanon toisen kerran — syyllistää ketään, mutta monien selvitysten ja tutkimusten mukaan yksi pienten lasten huomattava pelon aihe on se, että isä ja äiti muuttavat erilleen. Lapset tarvitsevat turvallista aikuista, turvallisia vanhem-

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

pia. Mitkä ovat ne meidän yhteiset toimenpiteet, joilla me tuemme perheiden säilymistä eheänä? Mitkä ovat ne toimenpiteet, joilla rohkaistaan ja tuetaan siinä, että kriiseistä selviään?

Lapset ovat keskeinen asia yhteiskuntamme tulevaisuuden kannalta, ja eduskunnalla siinä, mitä tässä asiassa tehdään, on tärkeä rooli. Tässä edustaja Kääriäinen viittasi edellä V. J. Sukselaiseen, merkittävään suomalaisen yhteiskunnan sosiaalipolitiikan vaikuttajaan, ja myös kansantaloustieteen, ja nimenomaan politiikkoon ja yhteiskunnalliseen vaikuttajaan. Hän oli sodan aikaan Väestöliiton puheenjohtaja. Vuonna 44 hän kirjoitti hyvin vahvasti eräässä kirjoituksessaan tulevaisuudesta. Hän oli silloin huolissaan, miten meidän yhteiskuntana käy. Silloiset ja 30-luvun syntyvyysluvut olivat pieniä. Hän rohkaisi siinä kirjoituksessaan tulevaisuuteen ja sanoi, että hyvissä olosuhteissa, jos syntyvyys vahvistuisi, olisi mahdollista, että me saavuttaisimme 70-luvulla 4 miljoonan asukkaan rajan. Se kirjoitus oli vuodelta 44, mutta mitä tapahtui? En sen enempää historiaa, mutta 46 jälkeen syntyivät suuret ikäluokat, ja siinä on eräs ilmiö, josta meillä tämän ajan ihmisillä olisi opittavaa, ja se on vahva usko tulevaisuuteen. Kaikesta muusta oli pulaa, muttei työn tekemisen tarpeesta. Niukoista oloista — Suomi oli silloin bruttokansantuotteella mitattuna Ruotsiin verrattuna noin puolet. Se on selviytymistarina. Siinä oli usko tulevaisuuteen ja työn tekemiseen. Sitä luottamusta tulevaisuuteen me tänäkin aikana tarvitsisimme.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan roolista haluan sanoa, koska tämä on myös minun osaltani viimeinen puheenvuoro tältä paikalta:

Vähän yli sata vuotta sitten, syksyllä 1917 eduskunta julistautui korkeimman vallan haltijaksi, ja sitä se on siitä saakka ollut. Meidän yhteinen tehtävämme on huolehtia siitä, että tämän talon, tämän instituution roolia korkeimman vallan haltijana ei mikään murra. Ei minkään tule murtaa. Tämä instituutio on kestänyt meidän kriisiajat: 30-luvun, jolloin yritettiin vähätellä parlamentin roolia. Tämä toimi sodan aikana, ja kun sota päättyi, ensimmäisenä sodassa olleista maista Suomessa oli maaliskuussa 1945 eduskuntavaalit. Vielä ei ollut Lapin sota päättynyt, vielä ei ollut Berliiniä vallattu, sota oli käynnissä, Suomessa alkoi toimia parlamentti — se ei ole pieni asia — eli ihmiset pääsivät vaikuttamaan.

Meidän on huolehdittava, että tämä kaikkina aikoina kestää. Ei tule siirtää sitä valtaa, joka tällä instituutiolla on. Se ei saa siirtyä someen, ei Twitteriin eikä hetkellisiin mielenilmaisuihin. Niillä on oma roolinsa, mutta tällä talolla täytyy olla päätösvalta. Tämä talo rakennettiin lama-aikana, ja tästä tehtiin graniittilinna. Suomi oli ollut itsenäisenä kymmenen vuotta, kun tätä ruvettiin tekemään. Tästä tuli graniittilinna. Se on kansan ja kansalaisten talo. Se on kansaa varten. Me edustajat tulemme ja menemme, niin kuin meistä moni nyt lähtee, mutta tämä on graniittilinna, ja sillä on symbolimerkitys myös siinä mielessä. Tämän täytyy pysyä, ja tämän arvovallasta meidän on yhdessä hyvin huolehdittava. Silloin meillä on myöskin tulevaisuus. Kun kansainvälisesti vertaamme, meillä on yksi maailman toimivimpia parlamentteja.

Haluan kiittää kaikkia näistä vuosista. Täällä on ollut mielenkiintoista ja vaikuttavaa olla.

Puhemies Paula Risikko: Kunnioittavat kiitokset.

13.40 Simon Elo sin: Arvoisa rouva puhemies! Tämä käsillä oleva hallituksen esitys lastensuojelulain muuttamisesta on, niin kuin tässä on tänään tullut ilmi, lyhyesti sanottuna hyvin kannatettava. Se, mikä huolestuttaa ja mikä myös tuli edellisissä puheenvuoroissa

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

esille, on tietysti tämä yleinen tilanne. Jos tällä hetkellä vuodessa syntyy hieman päälle 40 000 lasta, niin kun menee ihan joitakin vuosia taaksepäin, luvut olivat vielä 60 000:ssa. Ollaan tultu dramaattisesti alaspäin, ja kaikki tilastotiedot, mitä asiantuntijat meille täällä eduskunnassakin tuottavat, näyttävät, että tästäkin voidaan vielä mennä pienempiin lukuihin. Eli on hyvin erikoinen tilanne, että elämme Suomessa, joka kaikilla mittareilla on vaipaampi ja vauraampi kuin koskaan, mutta silti lapsia — joiden minun mielestäni pitäisi olla tärkeä osa ja mittarina siinä, kuinka vapaita ja vauraita me oikeastaan olemme — syntyy vähemmän.

Jos ajattelen omaa äitiäni, joka syntyi vuonna 45, sodan jälkeen, osana näitä suuria ikäluokkia, niin kyllä täytyy ihmetellä sellaista ajatusta, mikä joillekin nuorille tuntuu tänä päivänä tulevan, että jos on ilmastoahdistusta, taloudellisia vaikeuksia tai muita haasteita elämässä, niin ajatellaan, että ei voi lasta hankkia. Hankkimistahan se ei sinänsä ole, jokainen lapsi on lahja, mutta tämä nyt ehkä on se sana, mitä tässä yhteydessä on syytä käyttää. Kun ajattelen niitä sukupolvia, jotka sen sodan jälkeen lähtivät Suomea rakentamaan, niin oli aivan erilainen tilanne, niin kuin tässä tuli puheenvuoroissa esille: oli pulaa ruuasta, oli pulaa varmasti vapaudestakin, vaikka vapauden puolesta oli juuri taisteltu, oli erilaisia intressiritiriitoja eri väestöryhmien välillä, oli varmasti epävarmuutta siitä, mihin maailma menee, mihin Suomi menee, ja kylmä sota oli käsillä. Ja silti — silti — vuodessa syntyi jopa 100 000 lasta. Minusta nimenomaan näistä sukupolvista täytyy tässä suhteessa esimerkkiä ottaa. Heillä oli oikeasti haasteiden aika. Meillä ei ole tässä ajassa kuitenkaan varaa lähteä väittämään, etteikö lapsille olisi tilaa siinä Suomessa, siinä maailmassa, missä me elämme. Uskallan sanoa, että jos ei olla valmiita lapsia tähän maailmaan saattamaan, niin onko ihmiskunnalla sellaista tulevaisuutta, joka on pelastamisen arvoinen, on sitten ympäristöstä tai mistä tahansa kyse.

Arvoisa puhemies! Tässä nostettiin myös hyvin tärkeä teema esille. En ole itse pitkäaikainen kansanedustaja — olen ensimmäisen kauden kansanedustaja, ja jää nähtäväksi, mikä on kansan päätös sitten vaaleissa ja olenko täällä vielä puhumassa tämän kauden jälkeen — mutta tuo sana ”toivo” oli tässä erittäin olennainen, ja haluan itsekin nostaa sen esille. Jos ei ole toivoa, niin eihän yhteiskunnalla ja meillä ihmisillä ole mitään muutakaan. Tämäkin minua huolestuttaa siinä suhteessa, arvoisa puhemies, että tuntuu, että tätä toivoakin eri tahoilta yritetään nitistää. Tuodaan esille ilmastoahdistus, terrorismi, muuttoliike — moni sellainen asia, joista ihminen saattaisi ajatella, että eihän tässä ole toivoa ja kaikki kaatuu meidän syliimme. Mutta meidän täytyy pystyä päättäjinä luomaan sitä toivoa. Jopa siinä tilanteessa, kun me itsekin ajattelisimme, että näyttää erittäin huonolta ja toivoa ei ole, meidän tehtävämme ja meidän vastuumme päättäjinä on luoda toivoa eikä luoda epätoivoa.

Tässä on otettu ansiokkaasti esille erilaisia, luonnollisesti keskustalaisia, alkiolaisia ajattelijoita ja heidän näkemyksiään. Allekirjoitan ne täysin. Lisäksi nostan esille yhden alkiolaisesta juuresta myös lähteneen ajattelijan eli Veikko Vennamon. Edelleen allekirjoitan hänen ajatuksensa siitä, että jokaisella ihmisellä on yhtäläinen ja jakamaton ihmisarvo. Tämänkin ajatuksen merkitys on ehkä painottunut viime vuosina esimerkiksi muuttoliikkeen liittyen yhä vain enemmän.

Arvoisa puhemies! Puheenvuorossaan edustaja Kääriäinen otti esille sen, kykenemmekö päätöksiin, ja tämä on tällä hetkellä se asia, mikä varmasti politiikassa koko Euroopassa eniten huolestuttaa. Jos katsomme Britannian tilannetta, meidän sote-uudistustamme, monia maita poliittisesti, niin kansalaiset kysyvät nimenomaan, kykenemmekö me päätöksiin. Valitettavasti vastaus tällä hetkellä usein on, että emme näytä kykenevän, ja silloin-

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

han ihmiset kääntyvät sellaisten tahojen puoleen, jotka ainakin väittävät, että meidän ratkaisumme on sellainen, joka tarjoaa vahvaa päätöksentekoa. Usein, valitettavasti, tämä vaihtoehto ei perustu niihin demokraattisiin ajatuksiin, mitä meillä Suomessakin jo sata vuotta, niin kuin tässä tuli esille, on pidetty esillä. Esimerkiksi Kiina haastaa vakavasti sen länsimaisen demokraattisen mallin, mihin Suomikin on sitoutunut, sen kansanvallan, johon tämä eduskunta on sitoutunut. Siksi, niin kuin edustaja Kääriäinen toi esille, eduskunnan on varjeltava asemaansa. Se ei ole itsestäänselvyys.

Edustaja Kääriäinen on, arvoisa puhemies, myös tunnettu siitä, että hän korkeasta parlamentaarista iästään huolimatta on hyvin aktiivinen Twitterissä, hyvin modernissa sosiaalisen median kanavassa. Hän siellä muun muassa totesi juuri hiljattain: ”Erehtyy harvemmin, kun kuuntelee sisintään.” Tähänkin varmasti meistä itse kukin sekä poliitikkona että ihmisenä voi lämpimästi yhtyä. Tätä meidän pitää tehdä joka päivä, kun me täällä päätöksiä teemme. Ehkä tämänkin hallituskausi oli hieman niin kuin edustaja Kääriäinen sanoi ”paarustamista oli, paarustamista”. Ei ollut aina ihan helppoa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan tässä yhteydessä käyttää mahdollisuuden sanoa muutaman sanan politiikan dinosauruksista, kuten media on viime aikoina pitkäaikaisia kansanedustajia kutsunut. Suomi ei enää elä kansanvallan jurakautta, vaan olemme vakiintunut ja vakaa demokratia. Osaltan kiitos siitä kuuluu nimenomaan niille pitkäaikaisille parlamentarismien puolustajille, jotka nyt jättävät eduskunnan. Seppo Kääriäinen, Sirkka-Liisa Anttila, Tapani Tölli ja muut eduskunnan jättävät kunnioitetut kansanedustajat: Kiitän omalta osaltani ja sinisten puolesta teitä tekemästänne työstä. Eduskunnan täytyy jatkossa sopeutua elämään ilman teidän valloittavia persoonianne ja tärkeää panostanne salit keskusteluihin. Uskallan sanoa, että eduskunta jää kaipaamaan teistä jokaista.

13.46 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiittää edustajia Kääriäinen, Anttila ja Tölli viisaista puheenvuoroista.

Tulin tänne ylös sen vuoksi, että tässä on käsitellyssä sosiaali- ja terveysvaliokunnan yksimielinen mietintö lastensuojelualoitteesta ja hallituksen esityksestä, jolla parannetaan kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten asemaa sillä tavalla, että siinä täsmennetään niitä rajoitustoimia, joita voidaan kohdistaa lastensuojelussa olevaan nuoreen. Se on hyvä lakiesitys, johon sisältyy yksi valiokunnan yhteinen ponsi, jossa esitetään, että tätä lakia kuitenkin seurattaisiin.

Tulin tänne ylös kuitenkin varsinaisesti sen vuoksi, että tämän hallituksen lakiesityksen yhteydessä hyväksyttiin minun, opposition kansanedustajan, tekemä lakialoite, jossa esitettiin lastensuojelun jälkihuollon ikärajan nostamista 21 vuodesta 25 vuoteen. Tämä minun lakialoitteeni meni meillä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa yksimielisesti läpi, ja se on ainoa lakialoite, jonka minä oppositiokansanedustajana olen eduskunnassa tehnyt ja joka on mennyt läpi eduskunnassa. Olen tällä kaudella opposition kansanedustajana tehnyt kaksi lakialoitetta, ja ne molemmat itse asiassa koskivat nimenomaan lastensuojelua. Se toinen lakialoite, jonka tein, koski sitä, että lastensuojelussa asiakasmäärät rajattaisiin 25 henkilöön per sosiaaliryöntekijä, ja itse toivon, että seuraava hallitus tämän parannuksen lastensuojelussa saa aikaan.

Haluan osaltani kiittää tätä taloa siitä, että täällä vaalitaan parlamentarismia ja demokratiaa. Ilman parlamentarismia minäkään en tätä lakialoitetta olisi saanut läpi, ja olen sydämestäni kiitollinen kaikille niille 110 kansanedustajalle, jotka tämän lakialoitteen allekirjoittivat. Sehän oli hyvin korkea määrä, sillä jos otetaan huomioon, että yleensä eduskun-

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

taryhmien puheenjohtajat eivät allekirjoita lakialoitteita eivätkä myöskään ministerit, niin 110 on paljon. Tosiaankin meistä sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan jäsenistä yhteensä 13 kansanedustajaa allekirjoitti tämän aloitteen, ja jos otetaan huomioon varajäsenet, niin peräti 15.

Kysehän on hyvin tärkeästä asiasta. Voi liioittelematta sanoa, että tämä lakialoite tulee säästämään ihmishenkiä. Se on hyvin tärkeä paitsi sen nuoren kannalta, jota asia koskee, mutta se on tärkeä myöskin yhteiskunnan kannalta. Tällä hetkellä itsemurhaluvut ovat hyvin korkeat näiden nuorten kohdalla, jotka menettävät oikeuden lastensuojelun jälkihuoltoon täyttäessään 21 vuotta, ja ei tietenkään ole mitään järkeä siinä, että ensin me yhteiskuntana voimakkaasti panostamme näihin nuoriin ja saamme tuettua heitä siinä, että he selviävät ylipäätään hengissä 21-vuotiaiksi, ja sen jälkeen, kun he täyttävät 21, ilmoitamme heille, että tästä lähtien heidän täytyy pärjätä yksin ilman kenenkään tukea, tietäen, että heidän on otettu huostaan juuri sen vuoksi, että heillä ei ole tässä maailmassa ketään.

Jälkihuoltohan tarkoittaa sitä, että jos lastensuojelussa oleva nuori tarvitsee tukea esimerkiksi asunnon löytämiseen, asumiseen, opiskelupaikan hakemiseen tai mihin tahansa arjen ongelmaan, niin hän voi sitä saada, mutta tämä lakialoite ei velvoita yhtäkään nuorta ottamaan apua vastaan, jos sitä apua ei tarvitse. Mutta ainakin itse ajattelen niin, että jos nuorella on tieto siitä, että hän ei ole yksin eikä hänen tarvitse pärjätä yksin ja että hän voi tarpeen tullen turvautua yhteiskunnan apuun, niin silloin hänellä voi olla enemmän uskoa itseensä ja kykyihinsä ja luottamusta myös tulevaan, ja silloin hänen ei tarvitse sitä apua myöskään pyytää. Ajattelen, että hyvinvointiyhteiskunta itse asiassa toimii parhaiten juuri näin. Kun meillä on luottamus siihen, että omat ponnistelut ja ideat ja ajatukset kantavat, silloin uskallamme myös tähdätä elämässä eteenpäin.

Kiitän itsekini tätä kautta ja eduskuntaa siitä, että olen saanut osaltani olla rakentamassa parempaa yhteiskuntaa ainakin nyt tässä kohdin. — Kiitos.

13.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Omalta osaltani tästä lastensuojelulain muutoksesta ja siihen liittyvän lakialoitteen hyväksymisestä lausun kiitokseni niille ihmisille, jotka ovat ahkerasti vieneet asiaa eteenpäin ja pyyteettömästi ja vaivojaan säästämättä saaneet hyvän lopputuloksen aikaan — millä tasolla tahansa tässä eduskunnassa. Kaikille heille lämmin kiitos. Lapsiin sijoittaminen ja lasten hyvä huolenpito tässä yhteiskunnassa takaavat sen, että Suomi-niminen valtio säilyy tulevaisuudessakin maailmankartalla ja pystymme tätä pohjoista valtiota pitämään hyvässä kunnossa ja ennen kaikkea vaalimaan sitä demokratiaa, joka tähän maahan on suurella vaivalla ja erittäin suurilla uhrauksilla luotu. Se työ, mikä on vuosisadan aikana tehty, ei missään nimessä ole mennyt hukkaan, vaan se on koitunut suomalaisten hyväksi, Suomen kansan hyväksi, ja ennen kaikkea luonut tulevaisuudenuskon tähän maahan. Lapsissa on tulevaisuus, ja sitä tämä käsiteltävä asia parhaiten kuvastaa.

Omalta osaltani haluan tällaisena juhlallisena hetkenä kiittää Seppo Kääriäistä, Sirkka-Liisa Anttilaa ja Tapani Tölliä aivan loistavasti tehdystä työstä isänmaan hyväksi. Itse edustan sitä sukupolvea, joka syntyi 50-luvun lopulla, ja mitä Seppo Kääriäinen, Sirkka-Liisa Anttila ja Tapani Tölli omissa puheenvuoroissaan kävivät läpi Suomen valtion tekemää työtä, itsenäisen tasavallan tekemää pyyteetöntä työtä kansalaistensa hyväksi Kyösti Kallion ja monen muun suomalaisen valtiomiehen ja -naisen hengessä, jotka ovat demokratiaa puolustaneet, niin se henki näkyi jo silloin, kun minä synnyin maailmaan elokuussa 57. Sitten vanhemmat pitivät siitä huolen — vaikka olimme vaatimattomista oloista, niin

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

kuitenkin isä ja äiti uskoivat siihen, että sivistyksen kautta — että lapset kouluun ja sitä kautta sitten Suomea rakentamaan, ja siitä he pitivät tinkimättömästi kiinni. Vaikka olot olivat vaatimattomat, niin kuitenkin Suomen valtion ja yhteiskunnan käsi oli siellä vahvana tukena takana, että kukaan ei jäänyt ilman.

Nämä suuresti kunnioittamani edustajakollegoiden puheenvuorot löivät kyllä lähtemättömän jäljen minuun, ja olen ikuisesti kiitollinen, että satuin olemaan paikalla kuulemassa teidän puheenvuoronne. Se oli jotain sellaista, mikä varmaan vie vuosia eteenpäin elämässä meitä kaikkia.

Enempää tunteilematta vielä omalta osaltani lämmin kiitos teille kaikille. Kunnioittavaa on ollut kuulla, mitä te olette lausuneet äsken tässä salissa. On aivan sydäntä lämmittävää, että olen saanut kuulla teidän viisaita puheenvuorojanne vuosien aikana, ja ne jäävät sydämeeni lopuksi ikää. Kun pidämme sitten tässä talossa vielä huolen, että pidämme Suomen parlamentin eli tämän talon päätöksenteon kunniaa — niin kuin Seppo Kääriäinen omassa puheenvuorossaan hyvin kuvasi ja Sirkka-Liisa Anttila kuvasi sitä hyvin ja samoin Tapani Tölli kävi läpi sitä historiaa — niin kansanvalta säilyy ehyenä ja se puolustaa Suomea. Ennen kaikkea itse omalla käytöksellämme puolustamme tämän talon arvovaltaa, ja jos me haluamme eduskunnassa tehdä töitä niin kuin te, arvoisat edustajakollegat, olette tehneet vuosien, vuosien ja vuosien aikana omalla oivalla esimerkillänne sitä sitkeää työtä Suomen hyväksi, siinä meille nuoremmille on polku, jota meidän kaikkien kannattaa kulkea. Lämmin, kunnioittava kiitos!

13.55 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Mietin tuossa tovin, rohkenenko tulla sanomaan muutaman sanan kunnioitettujen parlamentaaristen, voisiko sanoa, esikuvien eteen ja näin viimeisiä puheita ja sanoja käyttämään tänne eteen. Rohkaisin mieleni ja tulen sanomaan muutaman sanan.

Aloitan siitä, että kun luin tuota virkahenkilöraporttia valtiovarainministeriöstä, niin sen raportin ehkä suurin viisaus oli siinä raportin aivan ensimmäisillä sivuilla. Siinä kuvattiin hyvin sitä, miten Suomi nousi sotien jälkeen muutamassa sukupolvessa menestyneeksi Suomeksi. Menestynyt Suomi rakentui voimakkaasti sen varaan, että meillä oli demokratia, joka kykeni tekemään päätöksiä ja toimeenpanemaan noita päätöksiä. Siihen aikaan tehtiin joitain ihmeitä, rakennettiin hyvinvointivaltion perusteita, sivistettiin kansakuntaa, pystyttiin menemään eteenpäin yhdessä. Kun katson teitä, arvoisat edustajat Tölli, Anttila ja Kääriäinen, näen näitä viisauden kantajia. Teitä ja teidän sukupolvenne on paljon kiittäminen siitä hyvinvointivaltion perinnöstä, josta minä ja minun sukupolveni olemme saaneet nauttia. Tämän sukupolven tehtävänä on vaalia tuota perintöä, josta olemme saaneet nauttia, ja se vaaliminen tarkoittaa sitä, että nöyrästi otamme eteen sen, minkä olemme saaneet, pidämme siitä huolta ja kehitämme sitä yhä eteenpäin, kuten tekin olette omalla työllänne tehneet.

Kun puhutaan tuosta haasteesta, mikä tuli esiin puheenvuoroissa liittyen syntyvyyteen, näen siinä muutamia asioita, jotka tahdon sanoa ääneen. Yritän ymmärtää sen taustalla olevia seikkoja, puheita toivosta, eteenpäin menemisestä ja omasta arjesta. Monet nuorista ovat syntyneet siten, että he ovat syntyneet 90-luvun laman aikana, ja se jättää myös vahvat jäljet. Nämä samat nuoret ovat itsenäistyneet vuoden 2008 finanssikriisin aikana, ja sekin jättää jäljet. Ja tänä päivänä nämä samat nuoret, jotka ovat käyneet jo läpi 90-luvun laman ja vuoden 2008 finanssikriisin, pohtivat nyt tulevaisuuttaan, kenties ensimmäisen

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

asunnon ostamista ja perheen perustamista, ja monilta heistä puuttuu samantyyppinen näkökulma, visio tulevaisuuteen, joka aikaisempien sukupolvien aikana näkyi.

Maailma on muuttunut valtavasti. Kun sain sivistää itseäni Tietoyhteiskunta-akatemiassa puolueeni puheenjohtajana viime vuonna, yksi puheenvuoro jäi vahvasti elämään mielessäni. Se oli se, että yhteiskunta tulee muuttumaan seuraavan 20 vuoden aikana kenties enemmän kuin se on muuttunut viimeisen 200 vuoden aikana. Se kuvastaa sitä hurjaa muutosta, ja tuo hurja muutos vaikuttaa väistämättä ja välittömästi myös tähän taloon, tähän parlamentarismiin tyyssijaan. Meidän, kansan valitsemien edustajien, yksi tärkeimpiä tehtäviä on vaalia tämän talon integriteettiä, tämän talon arvovaltaa ja tämän talon kykyä tehdä päätöksiä.

Kun mietin aikaa nyt, Suomi tulee kohtaamaan valtavia globaaleja haasteita, valtavia kansallisia haasteita, ja aikaa on vähän. Jos me emme kykene tekemään päätöksiä ja toimeenpanemaan päätöksiä aikana, jolloin talouden puskurit on syöty, aikana, jolloin monet rakenneuudistukset ovat vielä tekemättä, aikana, jolloin myös kansa kääntyy yhä enemmän toisiaan vastaan, niin mitä tapahtuu? Uskon, että silloin tapahtuu paljon sellaisia asioita, joita muun muassa kollega Elo tuossa jo ansiokkaasti toi esiin. Ihmisten turhautuminen kääntyy yhä uusiin brexiteihin ja yhä uusiin trumpeihin, ihmiset hakevat vastauksia omaan pahaan oloon, ja sen takia meillä kansanedustajilla on myös valtava merkitys ja vastuu meidän omista sanoistamme. Siinä, kuinka sanoitamme Suomen yhteistä tarinaa ja kuinka katsomme tulevaisuuteen, pitää olla toivoa.

Kun mietin ja pohdin tämän vaalikauden aikana tapahtuneita asioita, yksi keskeisimpiä viisauksia — minkä itse koen viisaudeksi — on se, että kaikki se, mitä poliittisessa kulttuurissa on tapahtunut, kaikki, mitä tänä päivänä nähdään, myös ei-toivottavat asiat, on kehittynyt ajan saatossa ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja kaikki se, mikä on syntynyt ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, voidaan myös muuttaa yhdessä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa.

Kun pohdin historiaa ja pohdin sitä aikaa, jolloin Suomesta rakennettiin menestynyt Suomi, en voi tarpeeksi korostaa yhtä ratkaisua, jota pitäisin tänä päivänä erittäin tervetulleena. Se on sama ratkaisu, joka oli tekemässä Suomesta menestynyttä Suomea aikoinaan, ja se oli se, että me pystyimme yli vaalikausien menevillä päätöksillä ja laajapohjaisella valmistelulla tulemaan yhteen, etsimään kompromisseja ja sitoutumaan kompromisseihin. Minä uskon ja minusta näyttää siltä, että aivan sama, mitkä puolueet ovat hallitusvastuussa, niin näissä megaluokan uudistuksissa liittyen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, sosiaaliturvaan, verotukseen tai työmarkkinoihin, joita kiistämättä tarvitaan, tarvitaan päivitettyä komitealaitosajatusta, jotta kaikki puolueet voivat sitoutua yhteisiin kantoihin ja kaikki pystyvät miettimään, miten Suomea viedään eteenpäin. Kun tehdään kompromisseja, joihin sitoudutaan, kaikki voittavat, ja silloin voidaan ehkä se pahin pirulainen ottaa pois niiden tarvittavien rakenneuudistusten tieltä, ja se on se päivänpolitiikka, joka perustuu konflikteihin. Jos yhä enemmän voitaisiin katsoa toisiamme silmiin ja yrittää ymmärtää, miten toinen ajattelee, siinä löytyy paljon viisautta.

Minä uskon, että tämä talo pystyy tekemään päätöksiä, ja tiedän, että monissa asioissa suurimmat ristiriidat ja erot eivät välttämättä ole edes puolueiden välillä — joskus ne saattavat olla puolueiden sisällä — ja tiedän varsin hyvin, että tässä talossa on paljon perehtyneisyyttä ja osaamista ja että ne edustajat, jotka ovat kaikkein eniten joihinkin tiettyihin kysymyksiin perehtyneet, kyllä löytävät toisensa. Meidän tässä talossa pitäisi yhä enemmän

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

ottaa parlamentaarista valtaa itsellemme ja kyetä tekemään päätöksiä. Se on myös demokratian ja kansanvallan kunnioittamista.

Kiitoksia kaikille kansanedustajille, talon yhteisölle, että olen saanut kunnian olla mukana tässä projektissa — jolle haen jatkoa sitten, ja se on sitten keskisuomalaisten käsissä. — Kiitoksia.

14.05 Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Kuuntelin tätä keskustelua omassa huoneessani keskellä niin sanotun normimaanantain kiireistä menoa ja pysähdyin kuuntelemaan edustajien Kääriäinen, Anttila ja Tölli puheenvuoroja ja päätin tulla käyttämään puheenvuoron kansanedustajan suomalla valtuudella mutta ehkä ennen kaikkea poliittisen historian dosenttina ja myös isovanhempieni kunniaksi.

Nimittäin jo lapsena tutustuin Sirkka-Liisa Anttilaan. Hänen lähettämänsä joulukortti oli yksi tärkeimpiä joulukortteja, joita isoisäni Olavi Savolainen Lammilla vastaanotti, ja viimeksi tällä viikolla sain äitini serkulta skannatun dokumentin, jossa muistutettiin isoisäni maalaisliittolaisista harrastuksista ainakin kunnanvaltuustoehdokkaana. En nyt muista, menikö hän koskaan läpi, eikä sillä tässä olekaan väliä. Mutta ehkä se isompi viesti on, että edustamanne sukupolven tekemiset ovat olleet osa elämäntähtämyksiäni niin kauan kuin jaksan muistaa, ja lapsuudenperheessäni oli sellainenkin vitsi, että soitetaan isovanhemmille silloin, kun Paavo Väyrynen tai Johannes Virolainen puhuu televisiossa, ja katsotaan, vastaavatko he puhelimeen. Yleensä eivät vastanneet.

Mutta, arvoisa puhemies, vakavammin puhuttuna ehkä haluaisin nostaa neljä lyhyttä näkökulmaa tuokion keskustelua kuunneltuani:

Ensinnä se, mistä edustaja Aaltokin puhui, eli tämä hyvinvointivaltion tarina ja kaari. Olen syntynyt vuonna 76, ja tämänhetkisissä tilastoissa meidän ikäpolvemme esimerkiksi uhkaa jäädä Suomen korkeimmin koulutetuksi, meillä on parhaat hampaat ja monta muuta tällaista yksittäistä tekijää, joita edellisten sukupolvien politiikalla on rakennettu. Nähtäväksi jää, pystymmekö me siihen, että se, että maailmasta tulee parempi aina seuraaville sukupolville, pystyy jatkumaan. Juuri tällä hetkellä esimerkiksi koulutuspolitiikassa näin ei siis tarkkaan ottaen ole. Samaan aikaan kun me liikumme maailmalla, me tapaamme jatkuvasti oman sukupolvemme edustajia, joilla on johdettavanaan joko valtio tai kaupunki, jossa on nuori väestöpohja, paljon luonnonvaroja, hyvät kasvuluvut takana, ja he pohtivat, miten tästä eteenpäin — ja joka kerta he löytävät Suomen esimerkin. Siis se ei ole Pisan ansiota, vaan se on tämän meidän historiallisen esimerkkimme ansiota, että meiltä näitä malleja kysytään. Silloin meidän on tietysti helppo kuvata sitä poliittista, konsensuksen kautta, kamppailujen kautta tehtyä päätöksentekoa, jolla tähän on tultu. Sen tunnistaminen, uskoisin, on tällä hetkellä ehkä arvokkaimpia perintöjä, joita suomalaisessa demokratiassa on. Sille pitää hakea jokaisessa ajassa uudet muodot ja uudet tekijät, mutta sen perusytymässä on jotain sellaista, jota ei kannata hukata.

Toiseksi korviini sattui kovin — siis kauniilla tavalla — kun edustaja Tölli puhui tulevaisuudenuskosta ja toivosta ja ehkä sen puutteesta tai vähintäänkin lisätarpeellisuudesta juuri tässä ajassa. Olen itse aika paljon tässä viime viikkoina, kun meillä on paljon paneelikeskusteluja, joihin osallistumme, ollu keskusteluissa esimerkiksi ilmastonmuutoksesta, ja siinähan tarvitaan juuri sentyyppistä ajattelua, joka esimerkiksi jälleenrakennusaikoina tässä maassa vallitsi. Olen itse aikanaan tutkinut erilaisten aikakausien henkistä ilmapiiriä ja sitä, miten ihmiset niitä muistavat, ja on hämmäntävää, kuinka positiivinen muistikuva näistä jälleenrakennusvuosikymmenistä tietyillä ikäpolvilla on. Meidän on kyettävä raken-

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

tamaan tästä tulevasta kymmenestä vuodesta samanlainen tarina, jota kerrotaan eteenpäin, jos me aiomme tehdä niitä tekoja, joita ikään kuin maailman faktuaalinen tutkijatieto meiltä edellyttää ja joita nuoret huutavat niin kovaa, että sen tosiaan pitäisikin vähän kaikkien korviin sattua. Mutta minusta tässä on tällainen kaari, jota oikeastaan toivonkin, että te myöskin tuotte omissa puheissanne esiin: ei tämä ole ensimmäinen kerta, kun meidän täytyy aika merkittäväällä tavalla rakentaa uutta, uudella tavalla, tulevaisuus huomioiden, kaikki mukana pitäen, mahdollisimman oikeudenmukaisesti koko maassa ja koko maailmassa.

No sitten kolmantena keskusteluun parlamentarismista: Tässä on hyvä viitata myös edustaja Alanko-Kahiluotoon. On jollain tavalla hienon symbolista, että tämä keskustelu käydään edustaja Alanko-Kahiluodon johdolla tehdyn lakialoitteen käsittelyn yhteydessä. Sehän on tosiaan parlamentarismien näyte siinä mielessä, että enemmistö meistä sen allekirjoitti, ja on tosiaan kyse tärkeästä asiasta lastensuojelun kentällä eli 25-vuotiaalle ulottuvasta jälkihuoltovelvoitteesta, joka nimenomaan ammattilaisten näkökulmasta on erittäin keskeinen ja voi, niin kuin Alanko-Kahiluoto itse totesi, pelastaa jopa ihmishenkiä. Tämä kertoo jotain siitä, mitä parlamentarismilla voidaan tehdä, ja kyllä minua kovasti suorastaan liikutti tämän keskustelun aikana tehdyt vertaukset 30-luvulle ja erilaisiin historian vaiheisiin, joissa kaikissa Suomen eduskunta on kyennyt toimimaan. Kyllähän me kannamme sellaista perintöä niin kansallisesti kuin myös globaalisti, että sen vastuu kannattelee oikeastaan ei yksittäisiä henkilöitä vaan asemavallan perusteella kutakin 200:aa henkilöä, jotka tänne tulevat valituiksi, ja se viesti heille varmaan parlamentarismista on, että se on toisaalta luja mutta demokratia on aina hauras ja rauha ei ole koskaan itsestäänselvyys ja sen lujuuksa on sen takia koko ajan vaalittava. Toivottavasti kirjoitatte näitä ajatuksianne myös sitten pidempään muotoon, tallennatte videoiksi, sellaisiin muotoihin, joilla me voimme niitä myöskin meidän jälkipolvillemme sitten esitellä, jotta he ymmärtävät parlamentarismien syvän arvon.

Sitten ihan viimeisenä, kun te edustatte kaikki keskustapuoluetta, niin henkilökohtaisesti olen paljon miettinyt, missä Suomen ääriilikkeiden vaaroja tällä hetkellä on. Niitä on monella suunnalla, mutta kyllä yksi suunta on varmaan sellainen suunta, missä keskusta on perinteisesti ollut vahva puolue. Meillä on paljon maaseudulla ihmisiä, jotka kokevat ehkä jäävänsä hieman sivuun ja sivuraiteille niin sanotusta maailmanmenosta, ja uskon, että teidän edustamanne puolueen valitsema suunta tulevina vuosina voi olla hyvin ratkaiseva siinä, mihin suuntaan tämä kehitys kehittyy tai on kehittymättä. Toivon, että teidän viisautenne on myöskin puolueenne käytettävissä, kun näitä eteenpäin mietitään.

Joten, arvoisa puhemies, ehkä sillä tavalla jotenkin haluaisin kuitenkin sanoa, että pelko pois, löydämme kyllä ratkaisut ja lupaamme kaikki tehdä parhaamme. Ja historian tutkijana sanoisin, että onhan tämä historiallinen hetki, mikä pitää myöskin tunnustaa, ja pitää todella lämpimästi kiittää sekä henkilökohtaisesti että tietysti kaiken sen puolesta, mitä me edustamme, siitä työstä ja myöskin siitä, että otitte tänään puheenvuorot, joissa jaoitte näin arvokkaita ajatuksia. Kiitos.

14.11 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva lastensuojelulaki on tärkeä. Lapset ovat meidän tulevaisuutemme, ja erityisesti haavoittuvissa oloissa olevia lapsia meillä on aivan liian paljon tänä päivänä. On tärkeää, että jatkuvasti pidämme niitä asioita esillä ja pyrimme turvaamaan kansakuntamme tulevaisuuden sekä määrällisesti että myös laadullisesti niin, että lasten elinolosuhteet ovat kunnossa. Tänä päivänä valittavasti näin ei ole.

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on nyt kääntynyt ajankohdasta johtuen hieman toisille urille, ja on todella hienoa, että näin on tapahtunut. Olen itse saanut olla täällä eduskunnassa vuodesta 87 lähtien niin kuin edustaja Kääriäinenkin, ja olemme yhdessä monia myrskyjä käyneet läpi, erityisesti 90-luvun alun myrskyt, jolloin olimme samassa hallituksessa. Silloin välillä tuntui, että eipä taida isänmaa tästä myrskystä selvitä, mutta niin vain selvisi, ja annan kyllä äärettömän korkean arvostuksen edustaja Kääriäiselle, joka silloin oli vastuullisissa tehtävissä.

Samalla tavalla edustaja Anttilan ja myöhemmin edustaja Töllin kanssa samoissa myrskyissä on oltu. Koettelemukset ovat olleet suuria, mutta kuitenkin olemme tässä tänä päivänä kokemassa ja elämässä sitä tosiasiaa, että Suomen itsenäisyys ja Suomen kestävyys ovat kuitenkin säilyneet ja voimme tästä demokraattisesta hallinnosta iloita ja sen varassa asioista päättää yhdessä, olemme sitten kummalla puolella tahansa. Nämä osathan vaihtuvat aina silloin tällöin.

En myöskään voi olla mainitsematta edustaja Mäkipäätä, joka nyt tuli mukaan saliin. Hän on vuodesta 83 lähtien pientä taukoa lukuun ottamatta ollut täällä mukana.

Kaikkien teidän kanssanne on ollut todella hienoa tehdä yhteistyötä. Siitä todella lämmin kiitos.

Jos sallitaan, niin mieleeni nousi psalmista 1 lausahdus, tai ei se ole mikään lausahdus vaan sana: ”Hän on kuin istutettu puu vesiojain varrella, ja hän antaa hedelmänsä ajallaan.” Tämä tuli mieleeni, kun ajattelin teitä. Te olette olleet semmoisia jyrviä puita suomalaisessa luonnossa vesiojain varrella niin, että olette myrskyt ja tuulet kestäneet, ja ehkä sitä hedelmää täällä politiikan rintamalla on usein vaikea nähdä, mutta minä uskon ja olen täysin vakuuttunut siitä, että te kaikki olette hedelmää tuottaneet ajallanne.

Teidän aikanne tässä talossa nyt päättyy — voi olla, että minunkin päättyy, mutta kisoissa olen vielä mukana — mutta se, että olette elämäne antaneet yhteisiin asioihin tämän järjestelmän kautta, on ollut arvokasta ja ansaitsee suuren kiitoksen. Toivotan teille kaikille ja myös muille pois jääville siunausta tuleviin päiviin ja iloa ja voimia ja myös yhteydenpitoa edelleen meihin ja niihin, jotka täällä sitten ovat. Todennäköisesti 200 tänne jälleen valitaan, ja he ovat kokemattomampia kuin te olette olleet, mutta kokemusta tietysti tulee aina itse kullekin, joka täällä on, ja sen myötä asioiden hoitamiseen ja isänmaan yhteisen edun ajamiseen varmasti intoa ja taitoa riittää. Lämmin kiitos teille kaikille.

14.16 Lea Mäkipää sin: Arvoisa puhemies! Valitettavasti ei ole tullut paneuduttua tähän lastensuojelulakiin, mutta olen elämäni varrella joutunut aika paljon näitä asioita käytännössä järjestelemään. Ensimmäinen lastensuojeluasia, joka minulle tulee mieleen, oli alle kymmenvuotiaana: Meillä kodissa kävi usein romaniperheitä, ja muistan, kun talvipakkasella yksi romani-isä odotti meillä penkillä, koska juna tulee, kun hän vei kahta poikavii-karia lastenkotiin. Se ensimmäinen kerta tuntui lapsesta ahdistavalta, kun sain itse silloin kasvaa vanhempien seurassa mutta nämä joutuivat jättämään vanhempansa. Enkä tiedä, kuinka tulevaisuudessa sitten heillekin kävi.

Tässä lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi lastensuojelulakia niin, että lapsen oikeutta hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen vahvistettaisiin. Olen monta kertaa miettinyt, että kun kodin ulkopuolelle sijoitettuna on lähelle 20 000 lasta ja nämä määrät tuntuvat aina kasvaneen, meidän pitäisi kerrankin paneutua siihen, mistä tämä johtuu. Olen usein puhunut myös siitä, että kaiken takana on ennaltaehkäisy. Me tarvitsemme perhepolitiikassa ennaltaehkäisyä lastensuojeluasioissa, ja se tapahtuu neuvolassa käynnin

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

yhteydessä jo silloin kun lapsi ei ole vielä syntynyt. Minä yksinhuoltajana kävin neuvolas-
sa, ja minunkaan elinolosuhteeni eivät silloin olleet kovin ruusuiset, mutta sain sieltä kum-
minikin neuvoja. Tietysti minulla oli koti, että sain sitten lapseni kanssa siellä vuodet olla,
mutta näin ei välttämättä ole kaikilla.

Jokaisella voi elämänsä aikana olla vaikeuksia, jolloin haluttaisiin ottaa yhteyttä sosiaa-
litoimeen, mutta minulle on sanottu, että pelkona on, että ei puhuta vaan että lapsi hyvin
helposti sijoitetaan huostaan, ja näin ei voida sitten enää oikein pitää yhteyttä. Tämä tilan-
ne voi johtaa sitten tilanteeseen, kun se hyvinkin pitkälle menee, että vanhempi tai van-
hemmat eivät ole enää valmiita kantamaan vastuuta lapsesta, ja näin alkaa tämä henkisesti
kova sijoitusprosessi. Joskus on tietysti hyvästä, ja on useinkin, että lapsi sijoitetaan kodin
ulkopuolelle, mutta jälleen on kysyttävä miksi. Onko meillä aikuisilla vikaa? Pitäisikö
meidät laittaa johonkin huostaan? Käytäntö on usein niin, että huostaanotto- ja sijoituspää-
tökset ovat mutkikkaita, ja vaikka lapsen vanhempien tai vanhemman tilanne olisi paran-
tunut, niiden purkamiset käytännössä ovat todella pitkäväteisiä, eli jos lapsi halutaankin
kotiin, siinä menee hirmuisen kauan aikaa.

On hyvä, että lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle tehdään hoito- ja kasvatus-
suunnitelma. On pyrittävä parantamaan kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen ja hänen huol-
tajansa oikeusturvaa ja tehostamaan valvontaa. Nämä lapset ovat myös monille vaareille ja
mummuille tärkeitä, ja näiden yhteydenottojen pitäisi myös koskea heitä.

Lapsen on saatava hyvää hoitoa ja kohtelua, onpa kyseessä sijaiskoti tai laitos, mutta
onko valvonta riittävää? Kuka pystyy näkemään tänäkin päivänä lasten arjen, on sitten ky-
symyksessä sijaiskoti tai laitos? Onkin hyvä, että täällä sosiaali- ja terveystieteiden
hyvänä sitä, että sijaishuollon valvontaa on pyritty esityksessä tehostamaan velvoittamalla
aluehallintovirastoja kuulemaan sijaishuollossa olevia lapsia tarkastuskäynneillään. Mutta
tässäkin on yksi ongelma taas, ainakin käytännön esimerkkinä: lapsi, joka on sijoitettu
huostaan, ei välttämättä kerro tälle valvojalle, miten hänellä on siellä sijaishuollossa tai
muualla, kuinka häntä kohdellaan, ja onko hän esimerkiksi tasavertainen talon omien lap-
sien kanssa. Tämä on sitä karua arkipäivän elämää. Olisi hyvä, että tehtäisiin sellaisia tar-
kastuskäyntejä, ettei siitä ilmoitettaisi etukäteen. Kaiken kaikkiaan tässä mennään askel
eteenpäin, mutta vielä kuulutan sitä, että tässäkin pitäisi tehdä paljon enempi ennaltaeh-
käisyä, että meidän lapsemme saisivat olla niin pitkään kuin mahdollista kotona, ja annet-
taisiin sitä vanhanaikaista kotiapua perheille, että myös vanhemmat voisivat pyytää ilman
pelkoa tukea tilanteeseensa, kun jokaisella on niitä vaikeuksia.

Tässä tuli nyt ihan tämmöisiä, mitä minun käytännön kokemukseni on osoittanut, ja
tämä oli varmaan minun viimeinen puheeni, enkä minä täällä pöntössä ole usein. Toivotan
teille kaikille oikein aurinkoisia eläkepäiviä ja, niin kuin usein lapsillekin sanon, Taivaan
isän siunausta. Vaikka me olemme kuinka viisaita poliitikkoja, ilman meidän Herramme
johdatusta me emme ole yhtään mitään. — Kiitos.

14.22 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tässä lastensuojelulaissa valiokunta teki rat-
kaisun, että tuodaan tämä tänne saliin käsittelyyn sen takia, että oikeusasiamieshän on pit-
kään vuosien varrella kiinnittänyt huomiota lastensuojelulasten kohtaloon. Lapsille pitää
Suomessa taata siitä huolimatta, missä he kasvavat, mahdollisuus kaikkien perusoikeuk-
sien toteutumiseen. Lastensuojelulasten osalta tavanomaisesta kasvatuksesta ei aina voi
puhua, kun pelkästään mennään päivästä toiseen pakkokeinojen käytön piirissä, ja tältä
osin tämä oikeusasiamiehen viesti on ollut erittäin tärkeä ja kiinnittää meidän katsemme

Punkt i protokollet PR 180/2018 rd

siihen, että lastensuojelun piirissä olevilla lapsilla, myös laitoksissa, pitää olla perusoikeudet joka hetki turvattuina.

No, tämä työ ei ollut kovin helppoa siksi, että tosiasiaa alkuun tämä lakiesitys oli kiinnitetty sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen, ja tämä kytty nyt purettiin tässä aivan viime metreillä, joten saatiin se tänne saliin vielä. Mutta vielä haasteellisempaa oli se, että perustuslakivaliokunta totesi, että tosiasiaa oikeastaan se tämän lain valonpilkahdus, mistä tämä koko uudistus lähti liikkeelle, oli se, että pitää pystyä määrittelemään, mitä on sellainen tavanomainen kasvatus, jonka piirissä lastensuojelulapset, esimerkiksi laitoksissa, jatkossa voisivat olla niin, että jokainen päivä ei täyty pelkästään pakkokeinoista. Siihen me valitettavasti nyt emme pysty antamaan kunnollista vastausta.

Tämä laki on sen takia hyvä ja tuotu tänne siksi, että ne harmaat vyöhykkeet ja, voiko sanoa, tarkkarajaiset pakkokeinojen käytöt tässä nyt tarkennetaan. Mutta tämän lain keskeisin osa oli vahvistaa itsemääräämisoikeutta osana isompaa itsemääräämisoikeutta koskevaa kokonaisuutta, ja kun se ei onnistunut ministeriön puolelta, niin tuotiin kuitenkin käsittelyyn tämä lastensuojelun osuus, joka on kauan kaivattu ja odotettu paketti. Sen sisältöön jää nyt vielä kauneusvirheitä juuri siksi, että me emme pystyneet tarkkaan määrittelemään, mitä sen sellaisen tavanomaisen kasvatuksen sitten pitäisi olla, jota lasten pitäisi saada myöskin laitoksissa, ja tältä osin varmaan seuraavassa hallituksessa joudutaan palaamaan tähän ja määrittelemään tarkemmin se, mistä tämä oikeusasiamiehen toimistossa alkanut selvitystyö ja tämä koko laki kaiken kaikkiaan lähtivät liikkeelle. Siltä osin toivotan kaikille menestystä tämän lain jatkokäsittelyssä, kun se vielä tulee. Päätimme valiokuntana, että tuomme ainakin tämän pakkokeino-osuuden tänne, ja tämä sitten vielä tuunataan, kun seuraava hallitus jatkaa.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen godkände lagförslaget i proposition RP 237/2018 rd och lagförslaget i lagmotion LM 86/2018 rd utifrån beslutet i första behandlingen. Andra behandlingen av lagförslagen avslutades. Riksdagen godkände betänkandets förslag till uttalande. Ärendet slutbehandlat.